

Kaksi tulevaisuuden miestä.

II. Buddha.

Samaa, jota opin evankeliumeista Jeesuksen opetuksista, huomaan iloiseksi ihmeekseni hänen suuren edelläkävijänsä, Buddhan, opettaneen. Buddha on ehkä vielä selvemmin ja täydellisemmin esittänyt ajatuksensa. Milloinkaan ei Jeesus puhunut niin selvästi kuin Buddha tämän sanoessa: „autuas on se, joka on voittanut itsekkyyden; autuas, joka on saavuttanut rauhan; autuas, joka on löytänyt totuuden . . . Totuus on maailman ainoa vapahtaja. Luottakaa totuuteen. Totuus on terve, totuus on ylevä, totuus pysyy ikuisesti. Ei ole muuta kuolemattomuutta kuin totuus, sillä yksin totuus pysyy ainaisesti“.) Ja „älkää uskoko johonkin sentähden, että joku sanoo niin olevan tai sentähden, että niin on kirjoitettu, vaan uskokaa vasta sitten, kun järkenne käsittää asian“.

Buddhan opin mukaan on vain yksi ainoa todellisuus: totuus. Kaikki muu on vain harhaa eli maajaa. Totuus on maailmankaikkeuden todellinen elämä, Ikuinen, joka pysyy keskellä olemassaolon katoavaisuutta. Totuus on rauha, autuus ja kuolemattomuus, ainoa itseolevainen.²⁾

„Mutta kaikki yhdistetyt oliot hajoitetaan jälleen. Maailmat pirstoutuvat kappaleiksi ja yksilölliset olemassaolomme haipuvat“.

Ihminen on sieluna välittävä rengas totuuden ja harhan välillä: olemuksensa sisimmässä on hän osallinen totuudesta, mutta tajussaan oleilee hän parhaasta päästä harhojen valtakunnassa, maailmassa. Hän on tietämätön omasta, todellisesta luonteestaan, totuudesta.

Maailmassa on vain surua, tuskaa ja taistelua. Itse olemassaolo persoonallisena olentona on ihmisen kurjuuden lähde, sillä eristäytyneisyys ei anna pysyväistä onnea. Sentähden Buddha sanoo: „Kaiken pahan juuri on tietämättömyys“.

Ihminen ei silti ole tuomittu elämään ja kuolemaan tietämättömänä. Hänen tietoisuutensa voi siirtyä harhasta todellisuuteen, Sangsaarasta Nirvaanaan, katoavaisesta persoonallisuudesta totuuteen, joka „on hänen sielunsa kuolematon osa“. Hän voittaa silloin pahuuden ja astuu „Totuuden elämään, joka on tosi autuallisuus“.

Gautama Buddha oli saavuttanut tämän valaistuksen³⁾ ja säälien pimeydessä vaeltavia veljiään astui hän maailmaan julistamaan pelastuksen sanomaa, oppia, joka vapahtaa ihmiset synnin, hädän ja kurjuuden kahleista. Niinkuin Jeesus sanoi

¹⁾ *Paul Carus*, *The Gospel of Buddha according to old records*. Samasta teoksesta muutkin otteet.

²⁾ „Totuudella“ Buddha tarkoittaa samaa kuin Jeesus „Isällä“ eli „Jumalalla“.

³⁾ Buddha merkitsee „herännyt, valaistu“.

opetuslapsilleen: „olkaa hyvässä turvassa, minä olen maailman voittanut“ (Joh. ev. XVI, 33), samoin julisti Buddha kaikille kärsiville veljilleen: „olkaa levollisia, minä olen löytänyt totuuden“. Jeesus viittaa tietämättömyyden tappioon, Buddha saavuttamaansa tietoon, mutta molempien sanat uhkuvat rakkautta ja laupeutta. Ja miten itsetietoisien voimakkaita ovatkaan nämä sanat!

Buddha yhdisti oppinsa neljään ylevään totuuteen: 1) kärsimyksestä, 2) kärsimyksen syystä, 3) kärsimyksen päättymisestä ja 4) tiestä, joka johtaa tähän päättymiseen.

„Ensimmäinen suuri totuus on kärsimyksen olemassaolo. On surullista syntyä, on surullista varttua; sairaus on surullista, kuolema samoin. On surkeata olla kahlehdittu siihen, mistä ei pidä. Vielä haikeampaa on ero siitä, mitä rakastaa, ja tuskallista on kaipuu, joka ei saa tyydytystä.

„Toinen suuri totuus on kärsimyksen syy. Himo on kärsimyksen syy. Ympäröivä maailma vaikuttaa aisteihin ja herättää polttavan kaipuun, joka huutaa pikaista tyydytystä. Itsekkään illusionin synty ja ilmeneminen on olioiden lujassa kiinnipitämisessä. Elämänhalu omasta minästä iloitaksemme kietoo meidät kärsimysten verkkoon. Nautinnot ovat syöttejä, ja kaiken loppuna on tuska.

„Kolmas suuri totuus on kärsimyksen loppuminen. Itsensä voittanut on hajuista vapaa. Hän ei enää kaipaa mitään, eikä himon liekki saa enää hänestä sytykettä. Siksi se sammuu.

„Neljäs suuri totuus on kahdeksankertainen tie, joka vie kärsimyksen päättymiseen. Pelastus tulee sille, jonka itsekkyyks haipuu Totuuden edessä, jonka tahto on suunnattu vain siihen, mitä hänen pitää tehdä, jonka ainoana pyrkimyksenä on velvollisuuksien täyttäminen. Ken on viisas, astuu tälle tielle ja lopettaa kärsimyksensä.“

„Kahdeksankertainen tie on:

- 1) Oikea ymmärrys (eli usko, s.o. järjen oppiin).
- 2) Oikea päätös (s.o. tahtoa vain sitä, mihin uskoo ja minkä ymmärtää).
- 3) Oikea puhe.
- 4) Oikea toiminta.
- 5) Oikea elämä.
- 6) Oikea pyrkimys.
- 7) Oikea ajatus.
- 8) Oikea, rauhaisa mielenlaatu.

„Tämä on laki. Tämä on totuus. Tämä on uskonto“.

Koko totuuden tiedon salaisuus on itsekkyyden perinpohjaisessa voittamisessa. Niinkauan kuin edes oman minän varjokin on jäljellä, on Totuuden eli Jumalan ilmeneminen ihmisessä hämärän peitossa. „Missä on itsekkyyttä, siellä ei ole Totuus! Missä Totuus on, siellä ei ole itsekkyyttä. Oman minän olemassaolo on harhaa, eikä maailmassa ole sitä vääryyttä, pahetta, syntiä, jolle itsekkyyks ei olisi alkuaiheuttajana“.

„Pyrkimys totuuteen on mahdollinen vasta sitten, kun oma minä tunnustetaan harhaksi. Vanhurskaus on vasta sitten mahdollinen, kun olemme vapautuneet siitä intohimosta, jota nimitetään itserakkaudeksi. Täydellinen rauha voi vallita vain siellä, mistä turhamaisuus on tyystin kadonnut“.

„Älkää etsikö omaa minääne, vaan etsikää Totuutta. Tehkää sielunne kuolemattomaksi täyttämällä se totuudella . . . Puhdistautukaa synneistä ja pyhittäkää elämänne. Ei ole muuta tietä Totuuden saavuttamiseen“.

Tämä itsekieltäytyminen, jonka seurauksena on oman minän täydellinen Totuuteen yhtyminen, sointui perin uudelta ja ihmeelliseltä europalaisten oppineiden mielestä, ja koska he eivät olleet selvillä siitä, että Jeesus julisti aivan samaa oppia, selittivät he buddhalaisuuden kielteiseksi uskonnoksi, äärimmäiseksi pessimismiksi, täydelliseksi vastakohtaksi kristinuskon positiiviselle opille ihmisen persoonallisesta kuolemattomuudesta! Nirvaana, olotila, johon täydellisen ihmisen tietoisuus uppoutuu, merkitsee tosin „sammumista“, mutta niinkuin edelläolleesta oivallamme, ei se merkitse yksilöllisen tietoisuuden häviämistä, vaan yksinomaan persoonallisten pyyteiden sammumista, elämiskaipuun oman itsensä takia.

Mutta juuri siksi, että järki opettaa voittamaan oman minän, jotta totuuden tieto voisi tulla sen sijalle, juuri siksi on vaikeata elää tämän opin mukaan. Ihminen ei rakasta aineellisuudessaan mitään niin paljon kuin omaa minäänsä. Äkkijyrkkää ja työläästi kuljettavaa tietä „jumalien kuolemattomuuteen“ vaeltavat kaikkina aikoina vain harvat. Valtava enemmistö tyytyy ilon ja surun alituiseen vaihteluun, jonka persoonallinen vale-elämä suo heille. „Monet ovat kutsutut, mutta harvat ovat valitut“, sanoi Jeesus.

Buddhankin oli voitettava eräänlainen epäröinti, ennenkuin hän päätti julkisesti julistaa oppiaan. Kerrotaan, että hän saavutettuaan valistuksen sanoi itselleen: „olen saanut tietää syvällisimmän totuuden, joka on ylevä ja antaa rauhan, mutta joka on vaikeasti tajuttavissa. Useimmat ihmiset liikkuvat maallisten harrastustensa kehässä ja löytävät onnensa maallisista toiveistaan. Maailmanihminen ei ymmärrä oppia. Hänen ainoa autuutensa on itsekkyydessä, eikä hän käsitä siunausta, joka on täydellisen totuudelle antaumisen seurauksena. Hän sanoo kieltäymiseksi sitä, mikä valistuneelle on pelkkää riemua. Hän näkee häviön siinä, missä on kuolemattomuus. Hän pitää kuolemana sitä, minkä itsensävoittanut tuntee ikuisiksi elämäksi. Totuus pysyy salattuna vihan ja himon orjalta. Nirvaana pysyy käsittämättömänä ja salaperäisenä matalamieliseltä, jota maalliset harrastukset ympäröivät kuin pilvet. Jos nyt julistaisin oppia, eikä ihmiset käsittäisi sitä, tuottaisi se minulle vain vaivaa ja vaikeuksia“.

Hänen epäröintinsä kesti tosin vain hetken. Maailmansielu puhui hänessä, ja „kirkastetuin, laupein silmin katsoi siunattu maailman kaikkia tunteella varustettuja sieluja ja havaitsi heidän joukossaan sellaisia, jotka olivat vain hiukkasen maailman tomun peittämiä – mutta helposti opetettavia ja hyvän tahdon opastamia. Hän havaitsi muutamia, jotka olivat himon ja synnin vaaroista tietoisia“ . . . Ja siunattu

sanoi: „kuolemattomuuden portit avautukoot kaikille, joilla on korvat kuulla! Ottakoot he opin vastaan uskoen!“ Senjälkeen Buddha jätti turvapaikkansa metsissä (kuten Jeesus jätti erämaan), ja vaelsi ihmisten joukkoon julistaakseen riemuiten totuuden ja rakkauden evankeliumia neljäkymmentäviisi vuotta, levittäen rauhaa ja onnea kaikkialla, missä hän kulki . . .

Tämän majesteetin edessä kumarrun, tämän ihanan ihmisen edessä tunnustan mitättömyyteni. Ja kuitenkin ei hän ole milloinkaan antanut palvoa itseään, ei koskaan lausunut sanaakaan jumalallisen arvovallan vaatimuksin. „Uskokaa vain sitä puheistani, minkä havaitsette hyväksi.“ Sellaisen nöyryyden kohtaa vain henkilössä, joka on nähnyt kaiken läpi, sillä hän on aina tietoinen siitä, että mitä hän puhuu, kuitenkin on totta: „Buddhan sanat säilyvät ikuisesti.“ Mutta hän tietää, että kaikkien ihmisten on pelastettava itsensä.

Näissä kahdessa persoonallisuudessa, Buddhassa ja Jeesuksessa, on minulla edessäni paras, minkä idän ja lännen ihmiskunta on synnyttänyt. Mielestäni ei ole syytä vertailla heitä toisiinsa. Vertailu ei päättyisikään kummankaan tappioksi. He saattavat suuresti erota toisistaan. Se johtuu heidän yksilöllisestä luonteenlaadustaan, ajankohdasta ja kansasta, jonka keskuudessa he esiintyivät, sen tehtävän laadusta, joka heille oli uskottu. Yhdessä asiassa he molemmat olivat yhtä: he elivät ja kuolivat totuuden puolesta. Molemmat olivat jumalallisen järjen apostoleja, ikuisen uskonnon julistajia. Heidän kerallaan voivat itä ja länsi ojentaa toisilleen kättä ja riemuista. Vaikkakin pieni planeettamme huomispäivänä pirstoutuisi ja häviäisi avaruuksien yöhön, ei sen ihmiskunta ole kuitenkaan turhaan elänyt.

Pekka Ervast.
(Framtidens religion 1900.
Suom. J. K. S.)